

Передплата

за «РУСЛАНА» вклясьте:
в Австрії:

за цілий рік . . . 20 пер.
в п.ч року . . . 10 пер.
на чверть року . . . 5 пер.
за місяць . . . 1-70 пер.

За границю:

цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Щодня число по 10 сот.

РУСЛАН

«Барвеш ми очи і думу ми зареш; а не возьмеш мплоста і віра не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділя і руских свят
о 5¹/₂ год. пополудни.

Редакция, адміністрація і
експедиція «Руслана» під
ч. 1. пл. Дембровского (Херу-
шчини). Експедиція місцевя
в Агенції Соколовского в
пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає слідше
напопередіє застережене.—
Рекламації неопечатаніє
вільні від порта. — Оголо-
шеня звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надсіланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і прив-
атні донесеня по 30 сот.
від стрічки.

Історичний огляд засновки Народного Дому у Львові.

(На основі жерел написав Ол. Барвіньский).

(Дальше).

Коли в арт. 71 статутів «общества» Інститута Нар. Дім признає ся загальним зборам членів на случай розвязаня товариства при участі відпоручників руских Капітул і Ставропігійского Інститута у Львові рішати про близше ужите інститутского майна, призначеного на просвітні і добродійні цілі руского населеня Галичини, то такою постановою статутів не може бути в нічим нарушений або поданий в сумнів фондацийний характер обидвох інституцій — другої город. параф. церкви і народного інститута. Вжеж бо в клявзулі посвідченя уділеного статутам «общества» розпорядком намісництва з 21. січня 1869 ч. 72.440 ex 1868 і з 11. лютого 1869 ч. 7.257 уміщено виразну засторогу, що є створане «общества» інститута Народ. Дім посвідчає ся з тою приміткою, що на основі розпорядку міністерства внутр. справ з 11. жовтня 1849 ч. 19.755 набуті права і впливаючі зобовязаня руского населеня м. Львова що до безплатно переданих згаріщ колишнього універс. будинку з площею не можуть бути постановами статутів товариства нарушені ані знесені. Про ужите інститутского майна на інші цілі, як первісним поданем означені або на цілі приватного товариства не може бути мови.

Оспорюване отже «обществом» інститута Нар. Дім заряджене намісництва єсть тим більше оправдане, позаяк перенесене (передане) названих державною адміністрацією наданих маєткових предметів згаданому товариству ніколи не відбуло ся і супроти прислугуючого сим предметом фондацийного характеру відбутися не могло, а міг бути відданий сему товариству лише яко сучасному органу адміністраційному на так довго заряд тих маєткових фондацийних предметів, взглядно уживаня приходів з тих предметів на цілі фундації, як довго се товариство льояльно свою задачу сповняє і як довго в своїм часі по одобреню фондацийної грамоти не будуть видані інші зарядженя, управильняючі спосіб заряду.

Не має тут ваги можливий сумнів, що не можуть бути предприняті інтабуляції в книгах ґрунтових в користь згаданих двох фундацій (другої город. параф. церкви і народного Інститута Народ.

Дім) яко не введених ще в формальне правне жите управлених підметів задля нестачі фондацийної грамоти, котра би наконецно полагодила фондацийний акт. Хоча бо фундація задля нестачі фондацийної грамоти вийшла ще поза обсяг формального введеня в жите, або що державна адміністрація не користала ще з прислугуючого їй права найвисшого нагляду фундацій і не видала відповідних що до уложеня фондацийної грамоти поручень, то мимо того хоча ще не сформалізована фундація, не є она виключена з правосійности, бо як відомо з австр. фондацийного права, вже через надане маєткових предметів на фондацийні цілі витворено вже дійсний стан — індивідуальний правний підмет в зароді, котрому прислугує з боку правного ляду рівна охорона, як правному підметови, котрий би з того зароду розвинув ся повним житям.

(Дальше буде)

3 Нагоди одинадцятих роковин смерти П.

А. Куліша

подала київска „Рада“ ось які цікаві і влучні замітки, котрі ми тут з пошани для пам'яті великого покійника наводимо:

Здаєть ся ні оден з наших видатних діячів не знаходив собі такої ріжної оцінки — за жита й після смерти, як Куліш. З одного боку — горячий апостол українського відродженя, з другого — ренегат; Кирило-методієвець, однодумець Костомарова й Шевченка і їх приятель, і — чернитель пам'яті своїх великих друзів; поет козацької старовини і — пристрасний ворог тої козащини, котрий зужив усі свої сили й здібности першого рядного історика й публіциста, щоб очернитися, зганьбити «козацьке варварство»... І відповідно до сих контрастів жита й діяльності Куліша розходять ся й его оцінки. Історики літератури величають его заслуги перед рідним письменством, пок. Огоновский титулує его в листах «патриархом нашої словесности», і кожний, що хоч трохи уявляє собі всю величезну літературну спадщину в історичній перспективі, той згодить ся цілком з сїєю назвою.

Заслуги Куліша давно вже покрили его хиби й промахи, і що далі его постанть відходити від нас у вічність, що більше ознайомлюємось ми з колосальним обсягом виконаної ним роботи, тим більшою повагою переймемось ми до особи патриарха нашої словесности, який цілий свій вік, кидаючись на всі боки, палячи своїх старих богів і поклоняючись новим «упорствуя, волнуясь и спѣша»,

усеж таки служив ділу культурного відродженя рідного народу і вмер на своїм пості культурного робітника з пером в руці. І близько до правди звучать горді слова Куліша, коли він в одній своїй поемі, згадуючи про напади на Україну татарських орд, тепер забутих в безвісті віків, рівняв сих татар з своїми літературними ворогами і згадував останніх лиш на те, щоб знав про них «убогий антикварий, додаючи до мене коментарій».

Спадщина, залишена нам Кулішем, дуже велика. Кілька томів поезій, поем, повістей, оповідань, драм; переклади таких капітальних річей, як Біблія, 13 драм Шекспіра, поеми Байрона, поезії Гете, Гейне та інших; ряд великих історичних монографій і крім сього незлічена сила публіцистичної роботи, яку тепер трудно собі й уявити; нарешті — класичні в історії нашої етнографії „Записки о Южной Руси“. Сим коротеньким переглядом ріжних сторін літературної роботи Куліша далеко не вичерпуєть ся загальна характеристика его літературного облича. Коли Ломоносова називають першим російським університетом, то таку назву, тільки відносно України можна з повним правом прикласти до Куліша: він дійсно був у свій час українським університетом, і не було тієї галузи українознавства на протязі трох чи не шиб століть, деб не доложив своєї праці Куліш. Але кабинетна праця вченого й письменника була за тісна для багатоварованої вдачі Куліша. Се був справжній громадський діяч, який навіть з безвхідних обставинах російського жита був в центрі української політики, коли так можна висловитись, направляв її і регулював, обхоплюючи своїм орлиним зором Україну російську й австрійську. Він дійсно був силою, з якою мусіли рахуватись і свої, й чужі. Історія нашого національного відродженя на Україні й Галичині тісно звязана з імям Куліша.

Може ще не настав час для рішучої оцінки й повної біографії покійного українського діяча. Занадто близько ще стоїмо ми до нього. Треба тільки побажати, щоб материял до його біографії не переставав опубліковуватись і далі. „Кіевская Старина“, а тепер д. Барвіньский (на сторінках „Руслана“) видали багатько листів Куліша і його кореспондентів. Ся переписка — першого рядний материял до історії нашого громадянства. Ждемо ми й повного виданя творів Куліша, давно заповідженого під редакцією д. Каманіна. Воно було б найкращим памятником Кулішеви і показало б нашому громадянству всю величезну заслугу Куліша перед рідним письменством.

М. Ж.

З отсими замітками д. М. вповні згоджую ся, що не пора ще оцінювати і не можна предметово й справедливо оцінити письменської і громадянської діяльності П. Куліша, поки не буде видана уся его літературна спадщина розкинена або забута, а для сучасного моло-

дого покоління мало відома, а крім того і незвичайно широка его переписка, яка кинє чимало світла на его многосторонню діяльність. Тільки інші пильні роботи здержують мене від оповіщення вельми цікавих листів Куліша писаних до мене, а так само і мій друг др. Пулюй готувить виданє листів, до него писаних. Проф. Студинський оповістить небавом листи пок. Вахнянина писані до Куліша, а крім того, ще й по інших людях найде ся чимало цінного і цікавого материялу до освітлення сеї перворядної постати в нашім народнім житю.

Тимто можна бажати, щоби, хто має які материяли, оповіщував їх, а з того опісля можна буде зложити новий образ діяльності П. Куліша.

Ол. Барвінський.

Анатоль Вахнянин.

Спомини з життя.

(Дальше.)

В третій класі крім других професорів мали ми до мінералогії Менціньського (поповича). Він учив нас добре. Рівнож педагогом був для латини і греки проф. Лянг. В IV. кл. учив мене латини і нім. язика старий Оттман. Він приходив до класи звичайно п'яний, хоч держав ся ще на ногах. Гімназію перенесено тоді до будинку в руській семінарії (1854/5), бо школу давню біля позв'язького костела забрано на холеричний шпиталь для війська. В сім році сконцентровано, як звісно, австр. війська в Галичині в часі кримської війни. Хоч Оттман зашивав ся, брав кубани від родичів кожного ученика exoffo, брав від учеників крайцарі на табаку і силував учеників, щоби за 2 зр. ходили до него на корепетицію з латинського язика, якого сам учив в класі, то мимо всего того ми его любили і поважали. В IV. класі дістали ми на науку грецької мови знаменитого педагога і дидакта Таячкєвича. Під ним можна було дечого навчити ся. Кождий ученик був що години п'ятаний з десять разів при толкованю автора. Він бігав по класі, усе і усіх бачив і викликував одного по другим: Вахнянин: субект? Кмицкевич: предикат? Добрянський: обект? Конопницький: Nähere Bestimmungen zum Subjecte? Одробіна: Nähere Bestimmungen zum Praedicate? Волоцакевич: Хронос (μελλον futurum)? Хронос υπερσυν, τελικον? (plusquamperfectum) ітд. ітд. Вся класа була в руху. Він провадив нас аж до матури і так вишколив в греці, що в VIII класі ми грали „Аяса“ на ізуст в класі. В V класі опять обяв латину проф. Лянг. Математику учив дуже добре (альгебру) Станецкий (пізнійший проф. фізики на політехніці у Львові). На історію прийшов Ізидор Шаранєвич (пізн. проф. історії австр. на університеті львівськєм), фізики в IV. класі а відтак натур. історії в V. і VI. і фізики в VII та VIII учив нас Фішер. З природних наук ми мало від него скористали, за те експериментальну фізику викладав він добре, хоч математичні докази йшли в него вже слабше. Фішер не мав науки за собою, але набрав практики в часі, коли був у старого Кунцека (брата директора) професора віденьського університету в его кабінеті помічником. Мое все знає, фізики я таки єму завдячую. Математику учив нас мляво Добрянський (брат Антонія з Валави) в VI. класі. Він вступив відтак до Єзїтів. Була се ходяча мумія, хоч свій предмет знав добре. В VII і VIII класі учив нас математики а при тім льогіки і психології Круліковський, чоловік умвий, але слабій чи недбалій екекцитор свого предмету. В VI. класі учив нас через короткий час історії Евген Згарський, молоденький, любий суплєнт і поетична душа. Він учив нас через якийсь час і руської мови, яку відтак обяв в V. і VI. класі Богдан Дідицкий. Сей Богдан учив нас і По-

ляків разом на одній годині. Полякам читав в доброю деклямацією „Марию“ Мальчевського, а нам диктував історію староруської літератури. Не виходив однакж поза часи Нестора, а задачі письменні були в него ті лучші, в які ми з словаря Шмида (московского) вкладали більше московских слів. Живого язика ані літератури своєї ми не знали ні крихітки. Підручником до старословеньщини і старорусчини була вже хрестоматія Головацкого Якова. Про Енеїду Котлярєвского, твори Артимовського, Гребінки, Основяненка та Тараса ми не чули ні одного слівця. По Дідицькєм обяв в VII. класі науку руської мови Сінкевич теолог (пізнійший професор латини і греки в перем. гімназії і директор в Яслі). Сей нічого не знав і нічого нас не навчив. Тоді вже Поляки перестали учити ся обовязково руського язика, а ми „на руске“ звичайно йшли домів.

Взагалі сказавши, про науку руської мови не дбано вже в сих часах. Задачі, які ми писали, були — пожалє ся Боже! Желєхівський мучив нас своїми екзортами через всю низшу гімназію, а в висших класах неначе нарочно не подали нам такого знаня своєї мови ні Дідицкий, ні Сінкевич. Перший справляв нас на московську путь, а другий сам нічогісенько не вмів, то і не навчив нас нічого. Живу мову руську чули ми лише в V. і VI. класі з уст катихита Томи Полянського, який однак вже мабуть в 1858 р. пішов на директора гімназії до Самбора. По відході Полянського попали ми опять під язичіє Юстива Желєхівського аж до самої матури.

За те в німецькєм язичіє успівали ми аж надто. В V. класі спроваджено для нас корєнного Відєньчюка Вебера, пізнійше колонїста німецького з Галичини, Гемерлінга. Вебер дер наші задачі німецькі на шматки, а Гемерлінг мучив нас Кльоштокєм („Мєсяждою“). Вийшовши з гімназії глаголали ми на всіх язиках, лише свого не знали. До сего треба додати, що з шкільними товаришами ми говорили майже виключно по польськи, на станциях — по польськи, на місті — по польськи, а по руськи хіба з катихитом, на хорах в церкві та в хвилях, коли зійшовши ся дєсь за містом або на „Підгірю“ в саді Менціньскєх, ми заспівали кілька руських пісєнь. Про історію Руси ми не мали ні найменшого понятя. В школі не згадувано про Русь, а історичного підручника не було ніякого. Бата і на фервах, в хаті родичів моїх чув я лише польську та німецьку мову. Доми сьвященічі були на скрісь спольщені в сих сторонах, де я ховав ся, те значить: в цілій Перемишльчині. Ми називали себе Русинами, обиджали ся, колиб нас хто звав Поляками, але поза тим були ми національним зером.

В самім Перемишлі, в крилошанськєм соборі, звенїла лише полька мова. З виїмкою крилошанина Кордасовича і Гинєлевича, всі прочі крилошани: Сілецкий, Галецький, Витовицький, навіть Лукашевський, Полянський (пізнійший владика перем.) цвєнькали по польськи. Руське слово я принайменше чув привагідно хіба від Івана Лаврівського (композитора), від Юсіфа Левицкого, від Яхимовича та его капеляна Добрянського і від Леонтовича (урядника) та Дусковського (завідателя друкарні капітульної).

(Дальше буде.)

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

В парламенті зворушенє, хоч засіданя посольської палати ще не відбувають ся. Але зате в бюджет. комісії витворило ся таке заострене, особливо між Німцями і Чехами, що може справді довести до переселєня. Посол Кіярї яко представник німецької девятки (вольнодумців) переговорював з міністром-президентом, а як звїщає пражська Voheria, ведуть ся перєсправи між вольнодумцями і христ. суспільниками в справі спільно-

го поступованя що до урядованя в судах в Чехії. Становище міністра судівництва д-ра Кляйна захитанє, але Німці намагають ся ще відрочити пересилєне і довести до порозуміня. В п'ятницю відбуло ся останне в сїм тижні засіданє будж. комісії, а відтак слїдує кількадевнєна перерва запустна, отже протягом того часу сподївають ся прояснити сю справу. Імовірно в справі Хебського суду всі німецькі сторонництва будуть поступати разом.

Таке саме роздратованє проявило ся також по стороні чеській. Чеський „Narodni klub“ ухвалив ультиматум правительству, котрим домагає ся повної рівноправности чеської мови у всіх судах краю без огляду на замкнену язикову область німецьку. Бар. Бек, як звїщають чеські дєвєники, наміряє скликати конференцію в цілі порозуміня, а основою сего порозуміня мало би бути введєне внутрішнього урядованя чеською мовою в чеських областях, а за те мали би Чехи признати німецьку мову урядовою в замкнєних областях німецьких, на що однак Чехи не згоджують ся.

Австрійска делегация ухвалила внесєне Шрафля-Лятура в справі підвишки плат військових і полагодила бюджет спільного міністерства скарбу а окупаційного кредиту не могла ухвалити задля недостачі потрібного числа участників. В розправі зазначив гр. Штірґк з притиском, що у військових справах що до застережєних Короні прав повинна бути строго бережена рівнорядність обидвох держав монархії.

Заграниця.

Про взаємини між Росією і Австро-Угорщиною зложив міністер загр. справ Ізвольський перед думою на тайнім засіданю вельми важну заяву. Він зазначив, що задумана бар. Ерентальєм новобаварска залїзниця має народо-господарске значє, запевняє, що взаємини з Австро-Угорщиною не дають поводу до тривоги і що Мірцштегєска програма остає правосильною. Неясна троха була заява, що задля розширєня сеї програми приступлять до європейского концерту нові ще сили (кілько і котрі, сего не було сказано), а се могло би бути почином до нового угрупованя держав. Замітно, що міністер вказав не безпереривно добрі взаємини з Німєччиною, а тим самим виступив він проти панславїстів, котрі Німєччині приписують спонуканє Австро-Угорщини до відомих залїзничих плянів. Так само запевняє Ізвольський, що взаємини між Росією а Японією та Хінами є також добрі і що нема причини до ніяких непорозумїнь.

Бувшого італійского міністра Назі засудив державний трибунал на 11 місяцїв вязниці за ведєне цілими роками марнованє державного гроша, хоч Назі все ще запевняє, що він не винєн. В Сидалії сподївали ся, що его увільнять і по оповіщеню за суду проявили ся там великі демонстрації. Навіть між послами деякі вступають ся за ним, доси около 20 послів підписало петицію о помилуванє Назієго. Се стає найкрасшим доказом, як затьмили ся понятя про честь.

В парискєм парламенті проявив ся несподіваний зворот в мароканськєй справі. Коли доси Франція піддержувала правовитого султана Абдуль-Азиса, можна було дізнати ся з промови міністра Пісона, що Франція готова вїйти в переговори з претендєнтом Мулей-Гафїдом, на що очевидно вплинули останні мароканськє події. Тепер Франція після понесєних поражєнь инакше споглядає на Мулей-Гафїда, як спершу.

В англійскєм парламенті внесєно начєрк нового закона шкільного. Католики і англїканці лучать ся разом, щоби вступати ся за наукою релїгії в школах. Можна сподївати ся, що прийде до горячих перєсправ і завзятої боротьби в сїй справі.

Просимо відновити передплату.

НОВИНКИ

— **Календар.** В суботу: руско-кат: Памфіла м. Зад.; римо-кат: Леандра. В неділю руско-кат.: Памфілія; римо-кат.: Альбіна еп.

— **Ексц. Митрополит Шептицький** був онаді на приватнім вуханю у Сьв. Отця Пія Х.

— **На котру сторону керхилить ся руский епископат?** Отаке питане задає, яко найцікавіше для неї, *Gazeta Narodowa* по виборах соймових, чи на сторону українофілів, що солідаризують ся отверто з соціалістичним напрямом і де нема ані одного з тих священників, що від народу дістали тепер мандати? Всі ті священники, пише *Gaz. Nar.* є тепер в *stronnictwie staroruskiem, ks. Kofpaczkiewicz i ks. Senyk, gdyż ani jeden z księży-ukraińców nie otrzymał teraz mandatu.* — Не хочемо пересуджувати, як уковститує ся руский клуб, чи до него вступлять також три радикали, чи ні, одначе нема сумніву, що рускі послі виберуть головою д-ра Олесницького. Так само нема сумніву, що москвичі утворять московський клуб під проводом коломийського амбасадора д-ра Дудикевича. Що до єпископів, тож відома річ, що они не входили і не входять ніколи до ніякого клубу, а лише деколи на запросини клубу являють ся на засідзні і деколи підписують внесенія і інтервеляції руских послів. Можна жалувати, що з священників-народовців не війшов ані оден до сойму, хоч Народ. Комітет ставив двох, але чому они не вибрані, то буде *Gaz. Nar.* ліпше знати. Мимо того однак для епископату не може бути сумніву, де прихилити ся, бож певно і *Gaz. Nar.* не може пропускати, що они підуть до голублевих нею і протегованих *Starorusinów*, котрих головою буде др. Дудикевич, явний апостол єднїства з Москалями, що свої діти виховує по московски, котрих членом буде др. Король, що вступив до московського клубу держ ради і домагає ся признаня „горожанства“ московській мові в Австрії, не можуть прихилити ся єпископи до тих, котрі в бурі Народного Дому сьвяткують пам'ять апостата Наумовича і тим явно зазначують, що змагають до змосковченя і оправославленя руского народу. Побачимо небагом плоди сего протегованя Поляками *konserwatywnych Starorusinów*, але народна приповідка каже: буде каяття, та вороття не буде!

— **Відокремленє Холмщини від Польщі,** як повідомляє листом правліне холмського православногo братства депутат державної думи еп. Евлогій, наближає ся уже до краю, і голова ради міністрів та й інші представники урядових кругів заявили, що рішено напевне з Холмської Руси утворити осібну нову губернію. Як щож виявить ся, що більшість думи буде проти того, щоб відокремлювати Холмщину, то уряд, заводючи у Польщі земство та городску самоуправу, ужие всіх заходів, які можуть гарантувати перевагу „рускаго елемента“ й православного духовенства в сій країні.

— **Віцепрезидентом красвої Ради шкільної** на місце д-ра Едвина Плажка, який перейшов на власну просьбу в стан супочинку, став іменованій радник двора др. Ігнатій Дембовський, котрий вже від року заступав д-ра Плажка. Новий віцепрезидент кр. Ради шкільної по скінченю правничих і філософічних студій за границею і в краю вступив був до політичної служби в намісництві і вже яко концептовий практикант звернув на себе увагу настоятелів своїм талантом і працею. Завдяки сему поступав скоро по урядничій щєблівці і став іменованій старостою в Мостисках. В 1899 р. перенесений до Львова яко радник намісництва обняв уряд управи адміністративних справ в красвій Раді шк., а перед роком, коли ві віцепрезидент др. Плажек

пішов на відпустку, став на его місци тимчасово, щоби тепер обняти на стало сей визначний уряд в галицькїм шкільництві.

— **† Ємиліян Пасецкий,** виск. городецкий декан і парох Вишенки великої, наділений крилош. відзнаками, помер — як ми вже звіщали — дня 24. лютого по короткій недужі в 71. р. жита, а в 47. році сьвященства. Покійний визначав ся сильним, постійним характером, і горячою любовю своєї віри і народности. Доказом того факт, що він тільки оден із виємігрувавших за кордон сьвященників не уляг пресиям правлячих російских кругів і реагуючи на насильне накинєне православія, повернув серед тяжких негодин назад до рідної країни. В наслідок тої горячої любови до своєї віри, до свого народа прийшлося Покійному чимало натерпіти в житю прикрости і переслїдувань. Та се не знеохотило его. Працював до кінця жита в імя своїх ідей та переконань. Тішив ся загальною симпатією содеканального духовенства і парохіян, для яких був совісним душпастиром і любленим батьком. Похорони відбули ся в четвер дня 27. лютого при численній участі духовенства, сьвітської інтелігенції та селян. Вічна йому пам'ять!

— **Підприємство на народні ціли.** Пишуть нам: В Збаражї заложив п. Євген Білинський фабрику цигаретових туток і паперців. До заложєня сеї фабрики прийшло в сей спосіб. Сенява найбільше село в збаразкїм повіті, а може і цілій Галичині, мусить будувати церкву. Старенька, на половину завалена церковця грозить цілковитим завалєнем. На 440 руских душ припадає над 1000 латинників. Латинникам побудовано красний костел перед 15 літами зі складок дооколичних дідичів. Уже тепер велика часть Русинів ходить до красногo костела, а відтягає ся від тісної, вальчої ся церковці. З хвилию замкнєня церкви (а се мусить небагом наступити, бо церква валить ся), грозять сенявским Русинам цілковите винародовленє. Комітет церковний, оглядаючи ся за фондами на нову церкву, мусів відкинути гадку конкуренції з огляду на убожество і мале число парохіян. Так само не міг рішити ся на посланє колектантів, бо ся жебрання мало приносять, а безпотрібно обтяжає людність. Тому постановив заложити фабрику туток і паперців і з доходів сеї фабрики побудувати церкву. Але і сю гадку з огляду на значне віддалєнє від міста і з браку капіталу мусів би був залишити, як би не то, що п. Євген Білинський в Збаражї рішив ся вести фабрику своїми вкладами і на своє ризико, а з доходів сеї фабрики зобовязав ся дати 50 прц. на народні ціли, а іменно: 35 прц. чистого зиску на будову церкви в Сеняві, 10 прц. чистого зиску на руске Товариство педагогічне у Львові і 5 прц. чистого зиску на приют „Ризниця“. Річ природна, що так великий процент зисків зможе відступити тільки тоді, як Русини масово підпруть его виробу і будуть їх всюда жадати. Причиняючи ся до ширєня виробів п. Е. Білинського не тратить ся нічого, бо виробу дуже доброї якості а ціни розмірно дешєвші як у других фабрик. При тим треба зазначити, що п. Євген Білинський зобовязав ся по придбаню фондів на будову церкви відступити 30 прц. на народні ціли. Відповідну угоду заключив з ним церковний комітет в Сеняві. Не потребуємо нікого захохочувати до попіраня сеї фабрики, сам факт, що то перше руске підприємство і що 50 прц. йде на рускі ціли, повинен вистарчати за найбільшу рекляму. І ми сподїваємо ся, що Русини масово жадати будуть все і всюда виробів п. Білинського, а тим причинять ся до зреалїзованя гадки, яка руководила ними, що причинили ся до введеня в жите сего підприємства. — *Комітет.*

— **Проти української мови.** Дня 16. лютого члени українського наукового товариства у Києві на VIII засіданю з приводу 45-літнього ювілею наукової діяльності п. І. Житецького, склали ось яку телеграму на честь єму: „Члени українського наукового товариства у Києві і гості, зібравшись на засіданю, присьвячено-

му вшанованю Вашої 45-літньої наукової діяльності, однодушно посилають Вам свій горячий привіт і бажаєє ще довгих років високоплодотворної праці на пожиток української науки і глибоко жалкують, не бачучи Вас в своєму оточєню“, і постановили післати привітне письмо телеграфічною дорогою. Але щож, на телеграфі сеї телеграми чомусь не прийнято, тим часом як польські телеграми приймають ся вільно. І се вже не перший випадок, що українских телеграм на кївському телеграфі не приймають.

— **Крадіж.** До податкового уряду в Олеську вломали ся онаді в ночи невислїджені доси злочинці і розбивши касу украли 80 тисяч корон готівкою. Крадіж помічено аж рано і заалармовано судові власти. Слїдство ведене енергїчно повинно викрити ту нову мабуть ватагу вломників.

— **Голодовий тиф в Галичині?** З Будапешту доносять, що в тамошнім шпиталю находить ся 21 хорях на голодовий тиф, з чого б вже померло. Директор шпитала каже, що ту хорубу занєсно з Галичини, де мало бути в останнім тижни 66 випадків голодового тифу.

— **Злочинність у російській державі.** На підставі статистики рос. міністерства справедливости про уголовні справи в 1904 році, „Гол. М.“ подєє інтересні відомости про розмір злочинности в 1904 році: В тим році загальні суди та адміністративні присудили до тюрми та до більших кар 111.389 душ. З сего числа: 2.405 душ засуджено було до каторги, 12.309 віддано в арештанські роти, 2.830 посаджено в тюрму з позбавленєм прав. До різок присуджено (засланих) 190 осіб! Найбільше злочинств припадає на крадіж — 85 відсотків. Серед засуджєних мужчин більше в сїм раз, ніж жінок, а неповнолітних 20 проц. Мало не $\frac{1}{4}$ усіх злочинців були селяни та $\frac{1}{5}$ часть містників. Цікаво, що найбільше злочинств робили жонаті. Грамотних судилось більше в 34 судах, а в останніх 62 судах більше неграмотних. Найбільше злочинств робилось зимою та в осєни. Найбільше злочинств дала Москва та Петербург. У Москві на кожних 100.000 душ 1904 р. судами покарано 274 душ, а в Петербурзі 273, тим часом, як серед сільської людности з кожних 100.000 покарано 62 осіб.

— **Напад на поїзд.** Коло Кельць в королівстві польскім напали онаді опришки на зелїзничий поїзд, яким їхав касєр з 20.000 рублів в супроводі кількох салдатів для оборони. Опришки кинули три бомби, які розторопчили вагон, яким їхав касєр і убили трєх салдатів. Касєрови відорвало обі носі. Опришки діставши гроші в свої руки, всіли на машину і відїхали до найближшого ліса, в яким пропали без слїду.

— **Похибки печатані** в Ч. 37 в статі про Народний Дім має бути: в 2-ім рядку 30. червня 1851 зам. 30. червня 1861 р. в примітці Ч. 77 зам. 766; — в останнім уступі в 3 стовпці, 2 рядок має бути: не може бути уважанє зам. не може бути важне.

Оповідки.

— **Відзначєня.** З Відня доносять: Австро-угорські офіцери генерального штабу, полковник Чічеріч і майор гр. Шептицький, котрі яко австро-угорські аташе війскові брали участь в російско-япанській війні, одержали від ген. адютанта Куропаткина почетні шаблі.

— **Іменованя.** Цісар іменував старшого інспектора до удержуваня евідєнції катастру ґрунтового податку у Львові, Володимира Волошинського, директором.

— **Перенєсеня.** Намісник перенєє старших ветеринарів повітових: Йос. Луцького з Бохні до Нов. Торга, Ант. Пільха із Стрижова до Львова; ветеринарів повітових: Ферд. Цирєна із Шакової до Львова, П. Ольбрихта із Збаражї до Вадовиць, С. Кручковского з Бірки до Дрогобича, М. Оржеховского із Львова до Шакової, Й. Загурского з Гусятина до Львова, И. Серву із Скалату до Сянока, З. Юрого із Жовкви до Стрижова, Брон. Мендльовского з Н. Торга до Скалата, Бр. Кахникевича з Ліска до Бірки, Як. Петровича з Кракова до Ст. Самбора, Тад. Сточинського із Львова до Жовкви, Альфр. Іржиковского з Борщєва до Збаражї і Льва Попєра із Ст. Самбора до

Ліска, а асистентів ветеринарних: Ст. Солецького з Дрогобича до Гусятина і Ст. Новиковського із Львова до Боршева.

— **Головний Виділ тов-а „Просвіта“ у Львові** бажає виобразувати заводових учителів і інструкторів в ріжнородних галузях сільського і домашнього господарства, і тому розписує отсам конкурс на 6 запомог для молодих людей, що хотіли би образувати ся практичних заводих і остати в службі товариства. Для товариства є потрібні заводово образовані люди в слідуючих напрямках: 1) в садівництві, 2) рільництві, 3) годівлі худоби, 4) молочарстві, 5) технології господарській і в 6) домашнім жіночим господарстві.

Компетенти, які хотіли б посвятити ся студиям в однім з названих напрямів, мусли би передусім скінчити загальні заводові студії, коли ще їх не скінчили, а опісля доперва могли б спеціально образуватись в однім вибранім напрямі.

У всіх компетентів є пожадана укінчена середня школа; першеньство будуть мати компетенти, що кінчать заводові студії, або їх вже покінчили, і бажали б при помочи товариства спеціально в однім напрямі виобразуватись. Всі компетенти, що отримують запомоги, будуть зобовязані відслужити товариству побрані запомоги, а коли би сего сповнати не могли, мають побрані запомоги звернути.

Високости запомоги товариство не означає; вона буде залежати від близших услівій компетентів, напрямку студій і часу, потрібного до їх укінчення. При тим звертаємо увагу на се, що о запомогу для образованя в домашнім господарстві можуть старати ся тільки дівчата і жінки.

Поданя о надане повисших запомог належить вносити до головного виділу товариства „Просвіта“ у Львові (Ринок ч. 10) найдальше до дня 1. цвітня 1908 і залучити 1) метрику хрещеня, 2) сьвідоцтва шкільні, а дальше подати а) начерк напрямку студій, в яким хто хоче образуватись, при чім належить представити плян науки, назвати школу, де хто бажає учитись і означити час, коли зачне науку; виділ товариства застерігає собі однак право змінити напрям студій, науковий плян, і вибрану школу; б) вкінці означити належить високість пожаданої запомоги і речивець її виплати. Всяких близших інформацій уділяє виділ. — За головний виділ товариства „Просвіта“ у Львові: *Петро Огоновский* голова, др. *Іван Брик*, секретар.

Наука, штука і література.

— **Злобні видумки д-ра Івана Франка.** Написав Іван Верхратский. У Львові. З печатні В. А. Шийковського 1907. В форматі малого аркуша стор. 1—124. Сю брошуру (перепечатану в „Руслана“) мож дістати в книгарні Т. Шевченка і в книгарні Ставропільській. Ціла 1 К.

Телеграми

з дня 28. лютого.

Загреб. При вчерашніх виборах до хорватского сойму з 56 округів вибрано 20 кандидатів партії Старцевича, 19 сербско-хорват-

скої коаліції, 2 конституціоністів, 2 сербских радикалів, 1 дикого і 1 з селяньскої партії. З 11 округів вислід невідомий.

Урмія. Предсідатель перскої комісії для справи управильненя перско-турецкої границі предложив вчера турецкій комісії, щоби всі дотепершні засіданя уважати за небувші і розпочати на ново переговори. Турки на то не згодили ся, лиш заявили, що зносини межі обома комісіями зірвали.

Відень. В бюджетовій комісії палати послів забрав вчера голос пос. Василько і вказуючи на сторонне поведене правительства супроти Русинів при останніх виборах до галецкого сойму, заявив, що з причини виборчих надужить, руский клуб на будуче не може вдоволюти ся лише опозицію, але мусить взяти ся до таких середників, якими можна би виказати обурене руского населеня. Для того бесідник не може задержати приділених ему рефератів, бо не може ставити внесків на прийняте дотичних позицій. Тому просить предсідателя, аби приділені ему реферати роздав инчим членам комісії. — Предсідатель пос. Кіярі взиває пос. Василька до порядку за непарляментарні вислови, яких ужив у своїй бесіді супроти намісника Галичини.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрація і казарня — ріг ул. Сикстуско і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 27. с. м.: О. Антін Кошачкевич, Гійче; Теодор Л. Тисовский, Сянок; о. Алексей Чубатий, Жуків; Онуфрій Дрималик, Тростянець; Адольф Райнерт, Рава руска; Лев Янос, Сокаль; Амалія Кліц, Перемисьль; Амалія Лазуркевич, Перемисьль; Алексей Кунаніз, Дрогоби.

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку Гіпотечного

купувє і продає

всякі

вартісні папери і МОНЕТИ

по найточнішим деннім курсі, не числячи ніякої провізії.

Colosseum
в пасажи Германів
при ул. Солянській у Львові.

Нова сензаційна програма.

від 16. до 29. лютого 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представлєне. В неділі і сьвята 2 представлєня о 4. год. пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниця High-Life представлєне. Білєти вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1907.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночи
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:25	9:50
Кракова	7:25	9:45	—	8:40	2:31
Ришева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:16	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:25	—	9:00
Черновець	—	—	3:35	—	12:20
Станиславова	5:55	—	—	—	—
Коломиї	—	10:05	—	—	—
Стрия	7:29	11:50	3:51	—	10:50
Пустомит	7:29	11:50	3:51	9:40H	10:50
Самбора	8:00	10:30	1:55	—	9:20
Любіня	8:00	10:30	1:55	9:20	11:50H
Рава рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:22	1:15	5:00	9:25	10:10H
Брухович	7:10	12:40	1:45H	4:50	8:20
Брухович	10:05H	—	3:25	5:30	9:35H
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:25	9:50

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночи
Кракова	3:45	8:25	2:45	7:05	11:10
Кракова	—	8:40	6:15	7:20	12:45
Ришева	—	—	4:05	—	—
Підволочиск	6:20	10:45	2:17	7:00	11:15
Черновець	6:10	9:20	1:55	—	10:40
Черновець	—	—	—	—	2:31
Станиславова	—	—	—	5:50	—
Коломиї	—	—	2:35	—	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:25	11:30
Пустомит	7:30	10:45H	1:26	6:25	10:30
Самбора	6:00	9:05	4:30	—	10:31
Любіня	6:00	9:05	2:10H	4:30	10:51
Рава рускої	6:12	11:05	—	7:10	11:35H
Янова	6:58	9:15	1:35H	3:35	6:30
Брухович	6:12	11:05	2:28	5:45	8:34H
Брухович	9:05H	12:41H	3:45	7:10	11:35H
Зимної води	3:45	8:40	4:05	7:20	11:00

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди ідучі лише в неділі і сьвята означені + — в неділі і сьвята від 26/8 до 15/9 буквою Н, — в неділі і сьвята від 1/8 до 31/8 що день буквою Л.

Замовленя на

Жасіке ярих, цвбітів і наші

з найславнійшої фірми французької Vilmorin-Audrieux приймає

Зофія Голубінкова — Краків, Зелена 28.

За доброту і певність ручить ся, насіне в ольомбованих торбочках.

Цінник ослатно і даром.

З поважанєм

Зофія Голубінкова

(3-16).

Краків, Зелена 28.

Ч. В. 15.812/08.

Розписанє оферт.

Виділ краввий Королівства Галичини і Володомірії разом з Великим князівством Краківским, jako концессионар нормально-шляхової залізницї локальної зі Львова до Стоянова, наміряє роздати будову тої залізницї в дорозі загального переторгу на основі письменних оферт за ричалтовою винагородою.

Речивець вношеня оферт до дня 30. цвітня 1908. год. 11. перед полуднем.

Близні постанови містять ся в оповістці Gazet-и Lwowsk-oi.

Львів, дня 22. лютого 1908.

